

Sygn. akt III Cz 1604/15

POSTANOWIENIE

Dnia 10 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Krystyna Hadryś

Sędziowie SO Tomasz Tatarczyk

SR (del.) Roman Troll (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 10 listopada 2015 r. w Gliwicach na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa K. B.

przeciwko R. N.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek zażalenia pozwanej

na postanowienie zawarte w punkcie 3 wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 12 maja 2015 r., sygn. akt II C 929/13

postanawia:

oddalić zażalenie.

SSR (del.) Roman Troll SSO Krystyna Hadryś SSO Tomasz Tatarczyk

Sygn. akt III Cz 1604/15

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem zawartym w pkt 3 wyroku z 12 maja 2015 roku Sąd Rejonowy w Gliwicach w pozostałym zakresie nie obciążył powódki kosztami procesu, a wcześniej oddalił powództwo i zasądził od niej na rzecz pozwanej 617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt 1 i 2 wyroku). W uzasadnieniu wskazał, że orzeczenie o kosztach zostało oparte na podstawie art. 102 k.p.c. i zasądzono od powódki na rzecz pozwanej tylko kwotę 617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu nie obciążając jej pozostałymi kosztami z uwagi na jej sytuację majątkową, gdyż osiąga ona stałe dochody, ale również ponosi stałe koszty utrzymania. Jednocześnie Sąd Rejonowy miał na względzie charakter prowadzonego postępowania, które zmierzało do ustalenia stanu zobowiązań stron postępowania oraz to, że powódka weszła w ramy tego procesu jako spadkobierca dotychczasowej powódki R. M. będąc związana żądaniem pozwu. Sąd Rejonowy wskazał również, że pozwana poniosła koszty procesu, a zasądzona na jej rzecz kwota będzie je rekompensować, zaś dla powódki nie będzie stanowiła nadmiernego obciążenia.

Zażalenie na to postanowienie w zakresie punktu 3 złożyła pozwana wnosząc o jego zmianę poprzez zasądzenie od powódki na jej rzecz dalszej kwoty 1973,75 zł tytułem kosztów postępowania oraz o zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego. Zaskarżonemu postanowieniu zarzuciła naruszenie art. 102 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, że w przypadku powódki zachodzą przesłanki do jego zastosowania oraz art. 98 § 1,3 oraz 4 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i niezasądzenie na rzecz pozwanej kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 1800 zł, a także kosztów

przejazdu na rozprawę pełnomocnika pozwanej z O. do G. własnym samochodem w wysokości 143,75 zł pomimo, że koszty te powstały z wyłącznej winy powódki, która przegrała wytoczony przez jej poprzednika prawnego proces.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zasadą w toku procesu jest odpowiedzialność za jego wynik, dlatego też strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (por. art. 98 § 1 k.p.c.). Sąd Rejonowy zastosował wyjątek od tej zasady, o którym mowa w art. 102 k.p.c. (zasada słuszności). Zastosowanie tego przepisu dotyczyć musi szczególnie uzasadnionych wypadków i nie może być stosowane w każdej sprawie, jest to wyjątek od reguły odpowiedzialności za wynik procesu. Takie sformułowanie wprawdzie nie jest klauzulą generalną, jednak opiera się na zwrocie niedookreślonym, który może odsyłać również do argumentów natury aksjologicznej. Regulacja ta znajdzie zastosowanie w wyjątkowych sytuacjach, gdy z uwagi na okoliczności konkretnej sprawy, oparcie rozstrzygnięcia na zasadach ogólnych postępowania cywilnego dotyczących zwrotu kosztu procesu byłoby nieuzasadnione, ma ona charakter dyskrecjonalny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2013 r. III CZ 75/12, opubl. LEX nr 1353220). Zasadnie także wskazuje Sąd Najwyższy, że okoliczności związane z przebiegiem sprawy takie jak charakter zgłoszonego roszczenia, jego znaczenie dla strony, subiektywne przekonanie o zasadności roszczenia, przedawnienie roszczenia oraz leżące poza procesem takie jak sytuacja majątkowa i życiowa strony mają wpływ na stosowanie art. 102 k.p.c., ale ocena czy takie wypadki rzeczywiście wystąpiły w konkretnej sprawie należy do sądu, który dokonuje jej w oparciu o całokształt okoliczności sprawy, przy uwzględnieniu zasad współzycia społecznego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2013 r. V CZ 124/12, opubl. LEX nr 1341727). Skuteczne zakwestionowanie orzeczenia w tym zakresie jest możliwe tylko w sytuacji oczywistego naruszenia reguł stosowania art. 102 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 sierpnia 2012 r., sygn. akt V CZ 26/12, LEGALIS nr 544692, postanowienie Sądu Najwyższego z 22 lutego 2011 r., sygn. akt II PZ 1/11, LEGALIS nr 483430).

Sąd Rejonowy uzasadnił swoje orzeczenie sytuacją majątkową powódki, której miesięczne wynagrodzenie w kwocie 2000 zł netto ulega zmniejszeniu do kwoty 858 zł z uwagi na potrącenie zobowiązań, a jej stałe koszty utrzymania mieszkania wynoszą 460 zł miesięcznie. Ponadto wskazał, że także charakter tego postępowania zmierzającego do ustalenia zobowiązań stron umożliwia skorzystanie z dobrodziejstwa art. 102 k.p.c., w tym także to, iż powódka wstąpiła do tego procesu jako spadkobierca dotychczasowej powódki R. M..

Podniesione przez Sąd Rejonowy okoliczności stanowią – zdaniem Sądu Okręgowego – usprawiedliwione przesłanki do zastosowania art. 102 k.p.c. W rozpoznawanej sprawie należy także mieć na uwadze to, że Sąd Rejonowy zasądził od powódki na rzecz pozwanej część kosztów procesu w kwocie 617 zł, a więc nie zdecydował się na nieobciążanie powódki w ogóle tymi kosztami. Dlatego zastosowanie regulacji art. 102 k.p.c. jest prawidłowe.

Natomiast argumenty pozwanej nie mogą doprowadzić do skutecznego zakwestionowania tego orzeczenia. Trzeba bowiem podkreślić, że koszty dojazdu jej pełnomocnika są niższe niż zasądzona kwota tytułem zwrotu kosztów procesu – stanowią około 1/4 część tych kosztów. W okolicznościach sprawy i przy ocenie sytuacji materialnej powódki zasądzenie kosztów w kwocie 617 zł jawi się jako wystarczające. Pełnomocnik pozwanej raz był obecny na rozprawie, złożył odpowiedź na pozew, zażalenie na udzielenie zabezpieczenia i jeszcze jedno pismo procesowe odnoszące się do meritum sprawy, a w pozostałym zakresie przedłożył spis kosztów i wnioski o przesłanie kserokopii protokołów rozpraw. Niewątpliwie należy mu się wynagrodzenie za dokonane czynności, ale w okolicznościach tej sprawy - umożliwiających zastosowanie art. 102 k.p.c. - Sąd Rejonowy nie pozbawił go wynagrodzenia, a jedynie na podstawie reguł słusznościowych zasądził od powódki na rzecz pozwanej prawie 1/4 żądanych kosztów postępowania.

Koniecznym w sprawie było zastosowanie reguł słusznościowych, inaczej bowiem doszłoby do obciążenia powódki kosztami postępowania, które przy jej niewielkich dochodach w powiązaniu z kosztami utrzymania samego jej mieszkania nie mogłyby być uznane za zgodne z zasadami współzycia społecznego. Oczywiście przy wzięciu pod uwagę dodatkowych okoliczności wskazanych przez Sąd Rejonowy, a związanych z charakterem sprawy i zmianami po stronie powodowej. Nie oznacza to, że powódka nie zostaje obciążona ryzykiem prowadzenia procesu, gdyż ponosi ona część

jego kosztów, natomiast niezgodne z zasadami współżycia byłoby obciążenie jej całymi kosztami. Z takich powodów ustawodawca przewidział w przepisach wyjątki od zasad (por. art. 102 k.p.c.) pozostawiając to swobodnej ocenie sądu orzekającego.

Z powyższych względów zarzuty zażalenia są bezzasadne.

Mając powyższe na uwadze, w oparciu o art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 1 i 2 k.p.c., zażalenie jako bezzasadne należało oddalić.

SSR (del.) Roman Troll SSO Krystyna Hadryś SSO Tomasz Tatarczyk